

**CU PRIVIRE LA SISTEMATIZAREA CREAȚIEI COMPOZITORULUI
IGOR IACHIMCIUC**

**ON THE SYSTEMATIZATION OF THE CREATION OF THE COMPOSER
IGOR IACHIMCIUC**

MARIANA LANGA¹⁸,
doctorandă,
Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice

<https://orcid.org/0009-0006-5626-8497>

CZU 78.071.1(478)
DOI <https://doi.org/10.55383/ca2025.05>

¹⁸ E-mail: langamariana94@gmail.com

Arta muzicală continuă să joace un rol important în societatea contemporană, fiind o sursă de conexiune și exprimare a emoțiilor și contribuind la păstrarea și promovarea identității culturale, a valorilor și tradițiilor. Unul dintre promotorii artei muzicale în contemporaneitate este Igor Iachimciuc – compozitor, muzician și pedagog originar din Republica Moldova, stabilit în Statele Unite, cunoscut și apreciat atât în țara de origine, cât și peste ocean. Creația lui acoperă un spectru larg de genuri, teme, abordează diverse tehnici de compoziție. O particularitate caracteristică este îmbinarea creativă a tradiționalului și universalului, a elementelor de inspirație folclorică cu modalități contemporane de scriitură componistică. Iată de ce studierea creației lui Igor Iachimciuc necesită mai întâi realizarea unei clasificări a lucrărilor muzicale după mai multe criterii care vor pune în evidență diferite aspecte de conținut și interpretare.

Cuvinte-cheie: Igor Iachimciuc, compozitor, creație, genuri muzicale, tradiție, contemporaneitate, clasificare

Musical art continues to play an important role in contemporary society, being a source of connection and expression of emotions and contributing to the preservation and promotion of cultural identity, values and traditions. One of the promoters of musical arts in contemporary times is Igor Iachimciuc – composer, musician and pedagogue originally from the Republic of Moldova and trained in the United States, known and appreciated both in his country of origin and overseas. His work covers a wide range of genres, themes, and approaches various compositional techniques. A characteristic feature is the creative combination of the traditional and the universal, of elements of folkloric inspiration with contemporary ways of compositional writing. Therefore, studying Igor Iachimciuc's work first requires a classification of musical works according to several criteria that will highlight different aspects of content and interpretation.

Keywords: Igor Iachimciuc, composer, creation, musical genres, tradition, contemporaneity, classification

Introducere

Cultura muzicală continuă să joace un rol important în societatea contemporană, fiind o expresie a emoțiilor muzicale, o formă de comunicare și un mijloc de exprimare a identității și creativității. Secolul XX este considerat o perioadă de transformări radicale în muzica academică, caracterizată prin experimentarea cu noi tehnici componistice, structuri tonale, armonie, timbru ș.a., ne referim la atonalitate, politonalitate, microtonalitate, sonoristică etc, inclusiv apariția unor curente inovatoare. Tradițiile clasice au fost reinterpretate și combinate cu elemente moderne, iar tehnologiile noi au influențat procesul de creație muzicală. În secolul XXI, continuă procesul de experimentare, care marchează toate segmentele artei muzicale, aducând noi tendințe, genuri și forme de exprimare. Astfel, muzica a evoluat de la canoanele stricte stabilite în perioada clasicismului, până la libera tratare a tuturor elementelor fundamentale ale muzicii: formă, limbaj, ritm, tonalitate, sunete, tehnici de compoziție etc. Creația componistică din Republica Moldova, în special cea de după anii 90 ai secolului XX, se aliniază tendințelor și experimentărilor în domeniul. O parte dintre compozitori îmbină cu succes filonul tradițional cu tendințele moderne, specifice muzicii universale, realizând un echilibru între tradiție și modernitate. Printre aceștia se numără Vlad Burlea, Snejana Pîslari, Oleg Palîmschi, Igor Iachimciuc ș.a.

Repere din activitatea compozitorului

Igor Iachimciuc este un țambalagiu și compozitor care s-a format ca personalitate muzicală la Chișinău. În calitate de instrumentist, a evoluat cu diferite orchestre de muzică populară: „Școala adevărată a mea a fost alături de orchestrele *Hora* dirijată de Vasile Ieșanu, *Mugurel* de Ion Dascal. Ceva timp am lucrat și în orchestra *Folclor* condusă de Petru Neamțu. Am învățat de la toți”¹⁹. El a fost unul din primii instrumentiști ce a cântat și la chitară în cadrul orchestrelor de muzică populară din Republica Moldova. O perioadă importantă în educația muzicală a compozitorului a fost între anii 1983 și 1987, când a studiat la Colegiul de Muzică *Ștefan Neaga* din Chișinău (astăzi Centru de Excelență în Educație Artistică), având ca profesor pe Vasile Roșcovan, iar mai târziu, între anii 1989 și 1994 la Academia de Muzică *Gavriil Musicescu* din Chișinău (astăzi Academia de Muzică, Teatru și Arte Plastice), clasa profesorului universitar Vasile Crăciun.

Primele lecții de compoziție cu Vasile Zagorschi au avut un rol decisiv în devenirea sa profesionistă. După care, decizia de a face compoziție, a fost definitivată datorită cursurilor de măiestrie cu Mark Kopytman (Israel) și participarea în 1996 la cea de-a patra ediție a Atelierului pentru Tinerii Compozitori și Muzicologi din Chișinău. Între anii 1995 și 2001, Igor Iachimciuc este student la compoziție la Universitatea de Arte din Chișinău (astăzi AMTAP). Iar după o pauză de trei ani, între anii 2004 – 2010 „își susține Doctoratul la specialitatea compoziție din cadrul Universității din Utah (SUA), unde studiază cu profesorii Morris Rosenzweig, Miguel Chuaqui și Steven Roens. Aici el participă la cursuri de măiestrie cu renumiți muzicieni precum Tristan Murail, Yehudi Wyner, Roger Reynolds, Frederic Rzewski, Steven Mackey, Chen Li, Lee Hyla și George Tsontakis și colaborează cu ansamblurile de muzică *Canyonlands*, *Earplay*, *Flexible Music* și *New York*” [1 p. 91]. De asemenea, Igor Iachimciuc, care a luat cu sine în SUA un țambal produs în 1990 în R. Moldova, a contribuit la realizarea unei librării sonore intitulată MOLDOVA Concert Cimbalom (Țambalul de Concert MOLDOVA). Această librerie constă din imprimarea sunetelor redade prin diferite tehnici de interpretare la țambal, sunete „aranjate” într-o aplicație ce poate fi deschisă prin programele HALion sau NI Kontakt, fapt care permite muzicienilor ce lucrează în studiouri din toată lumea acces la timbrul unic al țambalului din Moldova” [2 p. 47].

Actualmente compozitorul activează în cadrul Universității din Utah, a Conservatorului Salt Lake Music din Salt Lake City și la Westminster College. Igor Iachimciuc își desfășoară activitatea pedagogică, predând cursurile de Teoria Muzicii, Compoziție, Contrapunct și

¹⁹ Interviu realizat de Radio Moldova la 11 august 2024

Analize. A fost Director Administrativ al *New 91 Music Ensemble* de pe lângă Universitatea din Utah între 2007–2008 și Președintele Organizației Studențești Utah Composers Ensemble între 2008–2009 [3].

Având o experiență bogată în calitate de interpret la țambal, chitară și chitară-bas, pe parcursul unui deceniu, Igor Iachimciuc a evoluat în cadrul mai multor concerte din țară și peste hotare cu maeștrii Vasile Iovu, Ion Negură ș.a., de asemenea a făcut parte din formațiile de etno-jazz *Miraj* și *Trigon*.

Genurile muzicale abordate în creația componistică a lui Igor Iachimciuc

Creația componistică a lui Igor Iachimciuc este destul de vastă, acoperind diverse genuri, stiluri, dar și tehnici de compoziție, tematică, surse sonore ș.a., însumând peste 200 lucrări. Cristina Paraschiv, în aricolul *Igor Iachimciuc – portret de creație* subliniază „calitatea sintetică a stilului componistic propriu autorului în care se îmbină cu succes elementele și principiile tradiționale, afirmate în timp cu cele novatoare prezente prin transformarea din interior a formelor și mijloacelor de expresie obișnuite” [4 p. 169], iar Victoria Tcacenco remarcă: „Viziunea compozitorului Iachimciuc este centrată pe ideea de unitate a neosferei muzicale și pe încercarea de a descoperi legăturile lăuntrice muzicianului cu fenomene aparent polare precum folclorul național și tradiția jazz-ului, tehnicile moderne de compoziție și muzica pop²⁰” [5 p. 242-243]. În același articol semnat de V. Tcacenco, autoarea menționează: „Accesibilitatea și legitimitatea resurselor muzicale de diversă sorginte, specifică postmodernismului, în creațiile lui I. Iachimciuc se transfigurează prin intermediul abordării novatoare a unor elemente diverse ca stil, gen și specie. Realizarea și îmbinarea acestora în cadrul unor idei originale în ce privește compoziția, dramaturgia și limbajul muzical reprezintă esența individualității artistice a lui I. Iachimciuc” [5 p. 247].

Pentru a realiza o sistematizare a creației componistice a lui Igor Iachimciuc am consultat mai multe surse ce pun problema sistematizării și clasificării creației muzicale. O sistematizare, ce include mai multe criterii propune Oleg Garaz în studiul *Genurile muzicii și „regresia” înspre organicul primordial* [6] și anume:

- criteriul sursei (vocal, instrumental, vocal-instrumental):
- criteriul componenței (trio, cvartet, etc.),
- segmentul social al practicii muzicale (muzica tradiției folclorice, folclorul urban, muzica pop sau lounge în opoziție cu muzica clasică etc.),
- criteriul *dimensiunii* (cameral, monumental, instrumental solo sau simfonic).

²⁰ Traducerea aparține autoarei articolului

Fiind un instrumentist desăvârșit, ce și-a petrecut o mare parte a activității sale în diverse orchestre, în primele lucrări componistice ale lui Igor Iachimciuc se simte oscilația interesului pentru muzica tradițională de origine folclorică și utilizarea în exclusivitate a limbajului contemporan. În prima perioadă a activității, cea în care compozitorul s-a aflat acasă, în Republica Moldova, a semnat lucrări academice pentru țambal, integrând acest instrument în diverse contexte sonore (criteriul sursei). Printre aceste lucrări putem numi: *Scherzo* pentru orchestră simfonică (1993) ce este o lucrare cu o componență orchestrală mare (criteriul componenței): grupul instrumentelor de lemn, alamă, percuții, două țambale și grupul instrumentelor cu corzi. În ea este utilizat un limbaj muzical contemporan, în care sunt injectate diferite intonații preluate din muzica populară.

Axându-ne pe criteriul sursei, alte lucrări din prima perioadă, care reflectă maturitatea creativă a compozitorului sunt:

- instrumentale – *Variațiuni* pe o temă originală pentru vioară și pian, *Cvartet in C* în patru mișcări pentru coarde, poemul *Pan* pentru flaut și ansamblu cameral, *Opt piese în stil folk-jazz* pentru flaut, vioară și chitară, *Suită concertantă* pentru țambal solo, *Wind Mill* pentru orchestra camerală, *The Aroma of Wheat* pentru ansamblu cameral, *Adagio in Romantic style*;

- vocal-corale – în acest sens numim o lucrare de mare amploare – *Descântece* pentru cor mixt, în care compozitorul „se bazează pe latura simbolică, mistică a folclorului, tratând „descântecul” într-o viziune contemporană” [7 p. 208]. Cercetătoarea Natalia Chiciuc remarcă: „compozitorul demonstrează o atitudine de integrare și sublimare a valorilor naționale într-un cadru universal” [8 p. 229]. În aceasta categorie mai putem include fanteziile *Blues* și *Ciocârlia* pentru ansamblu vocal mixt;

- vocal-simfonice – *Cantata Mistrețul cu colți de argint* pentru tenor, declamator, cor și orchestra simfonică pe text de Ștefan August Doinaș.

Segmentul social al practicii muzicale se regăsește în creația compozitorului în mai multe creații ale acestei perioade. Ne referim la opusuri ce aparțin culturii muzicale de masă, în primul rând, lucrări vocale și corale care au devenit baza repertoriului ansamblului *Univox Vocal Band*, cu care compozitorul colaborează de mulți ani, numim *Fantezii* pentru ansamblu vocal mixt, aranjamentul pentru ansamblu vocal *Păsărică, mută-ți cuibul, Blues, Ciocârlia*, ș.a. O altă lucrare vocală se a fost refăcută pentru acest band este și *Descântece* pe care compozitorul Igor Iachimciuc l-a rescris pentru ansamblu vocal jazz, piesă ce este interpretată în această componență, timp de mai mulți ani.

Cea de a doua etapă a creației lui Igor Iachimciuc, după stabilirea cu traiul în SUA este rodnică și productivă. El semnează creații pentru diferite componente instrumentale, respectiv diferite ansambluri camerale (duet, trio, cvartet, cvintet, sextet ș.a.). Odată cu stabilirea în SUA,

după cum afirmă muzicologul V. Tcacenco, „compozițiile sale și mai mult se axează pe tendința asimilării noilor tehnici componistice, pe deschiderea principală față de orice influențe, pe încercarea de a înțelege modelele de gândire muzicală ale altor culturi și pe integrarea lor în imaginea sonoră individuală existentă a lumii” [5 p. 244]²¹. Igor Iachimciuc experimentează mult cu sunetul muzical, cu tehnicile noi de compoziție în lucrări precum *Chilean Images* pentru cvartet de coarde, *Processing of three American songs* pentru două pian, *Călătorie prin Illinois* pentru MIDI și computer, *Beyond the mountains* pentru electronică ș.a. Pentru o imagine mai clară, propun în continuare următoarea schemă cu sistematizarea creației compozitorului, având în vedere criteriul sonor (**Tabel 1**):

Tabel 1

Genul	Denumirea	Componenta	
Vocal-simfonice	<i>Cantata Mistrețul cu colți de argint</i>	tenor, declamator, cor și orchestra simfonică pe text de Ștefan Augustin Doinaș	
Orchestrale	<i>Scherzo</i>	orchestra simfonică	
	<i>Wind Mill</i>	orchestra camerală	
	<i>Adagio in Romantic Style</i>	orchestra de coarde	
Camerale	<i>Fishing day</i>	pentru clarinet și saxofon.	
	<i>OM</i>	pentru două pian	
	Variațiuni pe o temă originală	vioară și pian	
	<i>Variațiuni</i>	pentru vioară și pian	
	<i>Țituri</i>	pentru viola și violoncel	
	<i>Dear Great Salt Lake (Dragă Marele Lac Sărat)</i>	pentru flaut, vioară și țambal	
	<i>TRIO</i>	vibrafon, violoncel și pian	
	<i>Spring Quartet în C</i>	Pentru vioară, violă și violoncel	
	<i>Hills and Valleys</i>	pentru vioară, clarinet și pian	
	<i>Arietta</i>	pentru trompetă, pian și percuție	
	Duete Trio Cvartete	<i>Six musical moments</i>	pentru clarinet, țambal, violoncel și pian
		<i>Trenule</i>	improvizație pe melodie românească pentru violă și țambal
		Opt piese în stil folk-jazz	flaut, vioară și chitară
		<i>Eight pieces</i>	pentru flaut, clarinet, vioară și violoncel
		<i>In John's Garden</i>	ciclu pentru clarinet și pian.
		<i>Ca la Breaza</i>	dans pentru cvartetul de clarinete
<i>Chili images</i>		pentru cvartet de coarde	

²¹ Traducere proprie

	<i>Sonata</i>	pentru clarinet și pian
	Poem <i>Ar trebui</i>	pentru flaut, clarinet, vioară, violoncel, pian și percuție
	<i>Călătorie prin Illinois</i>	instrument MIDI și calculator
Vocal-corale	<i>Ciclu Descântece</i>	cor mixt
	Fantezie <i>Blues</i>	ansamblu vocal mixt
	Fantezie <i>Ciocârlia</i>	ansamblu vocal mixt
	<i>Păsărică, mută-ți cuibul</i>	aranjament pentru ansamblu vocal.
Vocal-instrumentale	<i>Dați-mi un trup, voi munților</i>	pentru corul de femei, după poemul lui Lucian Blaga.
	<i>Four Imagist Songs Patru cântece magiste</i>	pentru soprano, oboi, vioară și tubă
	<i>Poemele Luminii</i>	pentru mezzo-soprano și pian
	<i>Trust In The Lord (Încrede-te în Domnul)</i>	pe versuri de Carol Frandsen.
	<i>Vai, sărmana turturică</i>	cântec popular interpretat de Maria Drăgan
	<i>Cântec de leagăn</i>	pentru voce și orchestră simfonică
Instrument solo	<i>Six Bagatelles</i>	pentru pian solo
	<i>Old suite</i>	pentru violoncel solo
	<i>Suita concertantă</i>	pentru țambal solo, compusă la comanda lui Valeriu Luță, profesor de țambal la Liceul de muzică Ciprian Porumbescu

Concluzii

Așadar, putem sublinia că lucrările lui Igor Iachimciuc prezintă un interes pentru cercetare prin varietatea de genuri muzicale abordate: creații vocal-simfonice, orchestrale, camerale, corale, muzica electronică ș.a., care reflectă stilul individual al compozitorului. O analiză aprofundată a creației, evidențierea caracterului novator, inedit și determinarea aportului compozitorului la dezvoltarea artei muzicale pe plan național și cel internațional va permite înțelegerea unei direcții importante în știința muzicologică, legată de fenomenele ce se produc în arta muzicală contemporană. Astfel, obiective generale sunt evidențierea caracterului novator, inedit al creației lui Igor Iachimciuc și determinarea aportului compozitorului la dezvoltarea artei muzicale pe plan național și cel internațional. De asemenea, creația sa poate fi considerată o punte între muzica tradițională și noile tendințe ale muzicii academice contemporane. Prin operele sale, el reușește să demonstreze că muzica folclorică nu este doar o relictă a trecutului, ci o sursă inepuizabilă de inspirație și inovație.

Referințe bibliografice

1. PARASCHIV, C. Igor Iachimciuc – portret de creație. In: ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE. *Anuar științific: muzică, teatru, arte plastice*. 2011. Chișinău: Valinex, 2011, nr. 1/2 (12/13), pp. 90–93.
2. ALEXANDREANU, A. Aspecte ale valorificării țambalului în cultura muzicală din Republica Moldova. In: *Învățământul artistic – dimensiuni culturale: materialele conf. șt.*, 15 apr. 2022. Chișinău: Notograf Prim, 2023, pp. 43–47.
3. *Arpeggiando: Compozitorul Igor Iachimciuc* [online]. Teleradio Moldova [accesat 08 febr. 2023]. Disponibil: <https://trm.md/ro/arpeggiando/arpeggiando-compozitorul-igor-iachimciuc>
4. PARASCHIV, C. Descânțe de Igor Iachimciuc – particularități componistice și de gen. In: ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE. *Anuar științific: muzică, teatru, arte plastice*. Chișinău: Grafema Libris, 2011, pp. 161–169.
5. ТКАЧЕНКО, В. О некоторых парадоксах композиторского творчества Игоря Якимчука. In: ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE. *Anuar științific: muzică, teatru, arte plastice*. 2012. Chișinău: Valinex, 2012, nr. 4 (17), pp. 242–247.
6. GARAZ O. Genurile muzicii și „regresia“ înspre organicul primordial: de la sociologic la antropologic, de la taxonomic la arhetipal. In: *Muzica*. 2015, nr.1/2, pp. 59–107.
7. BURLAC, F. Principii de integritate compozițională în Ciclul *Descânțe* de Igor Iachimciuc. In: ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE. *Anuar științific: muzică, teatru, arte plastice*. 2012. Chișinău: Valinex, 2012, nr. 3, pp. 207–213.
8. CHICIUC, N. Descânțe de Igor Iachimciuc: procedee componistice. In: ACADEMIA DE MUZICĂ, TEATRU ȘI ARTE PLASTICE. *Anuar științific: muzică, teatru, arte plastice*. 2012. Chișinău: Valinex, 2012, nr. 4 (17), pp. 229–234.